

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

ÁLLAMI NAGY ARANYÉREM.
Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter az állami iparművészeti nagy aranyérmét Maróthi (Rintel) Géza szobrászművésznek ítélte oda a diszítő szobrászatnak művészeti irányban való fejlesztéséért. A bíráló bizottság egyhangulag ajánlotta e kitüntetésre a fiatal érdemes művészt, aki szobrászati, grafikai és iparművészeti tervezeteivel több kiállításunkon feltűnt s külföldön is elismerést szerzett a magyar névnek.

ELHÍVÁS. A Magyar Iparművészeti Társulat felhívja az összes hazai tervező művészeket és művészi iparosokat, hogy a Társulat folyó évi karácsonyi kiállításán vegyenek részt. E kiállításon a hazai iparművészet újabb haladását akarjuk a magyar közönségnek bemutatni s alkalmat adni arra, hogy művészi iparosaink munkáikat értékesíthessék. A kiállítók buzdítására szolgálnak a kiállítás alkalmából kiadandó következő kitüntetések, illetőleg díjak: a) a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által alapított állami nagy aranyérem, amely kompozíció és kivitel tekintetében feltétlen becsü műipari munkákért ítélhető oda, (az erre vonatkozó részletes szabályzat olvasható a Magyar Iparművészet 1898. évfolyamának 412-ik lapján); b) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 2000 kor. nagy díja, a hozzátartozó díszoklevéllel; c) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek állami érme. Utóbbi két kitüntetés odaítélésénél a következő szabályok az irányadók: Állami nagydíjat vagy érmet nyerhetnek önálló iparosok, ipari vállalatok, vagy oly intézmények (egyesületek, tanműhelyek), akik, illetve amelyek az iparművészet körébe tartozó munkák készítésével és forgalombahozatalával foglalkoznak. A nagydíjra és érmekre pályázónak tekintetik minden kiállító, aki tárgyait a kiállításra szabályszerűen bejelentette és a megnyitás napján ki is állította, fenmaradván a kiállítóknak abbéli joga, hogy egyes tárgyakat versenyen kívül állóknak jelenthessenek ki, mely körülmény az illető tárgyakon is megjelölhető. Oly kiállítónak, aki valamely kiállításon állami érmet nyert, a nagydíj, mint magasabb

fokozat, még odaítélhető. A 2000 koronás nagydíjat és érmet a választmány tagjaiból alakított héttagú bíráló-bizottságnak javaslata alapján adományozza a kereskedelemügyi m. kir. miniszter. E kitüntetések mellett nagyobb arányú vásárlásokról is biztosíthatjuk kiállítóinkat. Nevezetesen Ő Felsége részéről nagyobb összegű vételek várhatók, továbbá a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács a múzeumok számára jelentősebb beszerzéseket fog tenni; Társulatunk pedig rendes évi sorsjátékának nyereményeit szintén e kiállításon szerzi be. A múlt évi karácsonyi kiállításon a vásárlások összege meghaladta a 32.000 koronát. A Társulat a nagyközönség szükségletére való tekintettel különös súlyt helyez arra, hogy a kiállításra kerülő munkák java része lehetőleg olcsó legyen. Feltétlen kellék, hogy azok eredeti, jó tervrajzok után készüljenek, a jogosult művészi igényeknek megfelelően és tehnikailag is kifogástalanok legyenek. Sablonos munkák, vagy meglévő dolgoknak egyszerű utánzatai feltétlenül ki vannak zárva. A kiállítás november hó folyamán nyílik meg, hogy azon a látogatók ünnepi szükségleteiket jókor beszerezhessék. Ezért a kiállítóknak saját érdekében szükséges, hogy a kész tárgyakat legkésőbb október hó végéig, a társulat címére az Orsz. Iparművészeti Múzeumba beküldjék. A netán később érkező tárgyakat a Társulat minden indokolás nélkül egyszerűen visszautasíthatja. Helypénzt nem fizetnek a kiállítók, hanem csupán az eladott vagy a kiállítás révén megrendelt tárgyak eladási ára után jár a Társulatnak 5%-nyi bazarjutalék. A szállítás költségei (oda és vissza) s az esetleges biztosítás, akár tűz, akár lopás ellen, miután a Társulat, bár minden lehető intézkedést megtesz az esetleges károk elhárítására, semminemű kárért nem szavatol — a kiállítókat terhelik. Amennyiben pedig egyesek a kiállítási helyiség jelenlegi installációjába be nem illeszhető egész szobaberendezést akarnak kiállítani, az illető szoba fülkéjének felállításáról és díszítéséről a kiállítónak magának kell gondoskodnia. Miután előrelátható, hogy az idén az eddigénél még több kiállító akar kiállításunkon részt venni s mert helyi viszonyainkkal számolnunk kell, felkérjük mindazokat, akik a kiállításon részt venni akarnak, hogy előzetes tájékoztatásunk végett április hó 30-ig jelentkezzenek. A bejelentést a Társulat által kibocsátott

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

bejelentő íveken kell megtenni, amelyek a Társulat titkári hivatalában kaphatók. A bejelentések megítélésénél általában a hely kijelölésénél a bejelentések beérkezésének sorrendje határoz. Szoba-berendezéseknél, a megfelelő helynek kijelölése végett szükséges, hogy a bejelentésen felül május 25-ig a kiállításra szánt munkának rajzát is még bemutassák a kiállítók. A végleges elfogadás kizárólagosan a kiállítás bíráló-bizottságának hatáskörébe tartozik, amely e fölött, önként érthetően, csak teljesen kész tárgyak megvizsgálása alapján ítélt. A kiállítók tárgyaikat 1906. évi január hó folyamán a Társulat kivánságára a kiállítás helyszínéről elszállíttatni tartoznak. Budapest, 1905. április havában. *A Magyar Iparművészeti Társulat elnöksége.*

QVIDÉKI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK sorát Arad kezdi, ahol a kiállítás, az eddigi megállapodások szerint, május hó elején nyílik meg. A kaposvári kiállítás megnyitását augusztus hó végére tervezik s ezt követi a kolozsvári, melynek idejét szeptember és október hónapokra tűzték ki. Az aradi kiállítás installációját Jankó Gyula építész, az aradi állami ipari szakiskola tanára tervezi s ő vezeti a rendezést is. Ő felsége az aradi kiállításra átengedte a tulajdonában levő hazai iparművészeti tárgyaknak azt a sorozatát, amely már a miskolci kiállításon is ki volt állítva.

QKERESKEDELEMÜGYI M. KIR. MINISZTER a legutóbbi karácsonyi kiállítás alkalmával kiadott 2000 koronás állami nagydíj és állami érem odaítélésénél felhívta a Magyar Iparművészeti társulatot, hogy e nagydíj, illetőleg érem kiadására vonatkozó szabályzatot dolgozzon ki s azt helybenhagyás végett terjessze eléje. A társulat e megbízásnak megfelelt s az ennek nyomán készült s a minisztertől már helybenhagyott szabályzat a következő rendelkezéseket foglalja magában.

SZABÁLYZAT,

a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter által alapított iparművészeti nagydíj és ennek odaítélése tárgyában.

1. A kereskedelemügyi m. kir. Miniszter a „Magyar Iparművészeti Társulat“ kiállításain beigazolt kiváló iparművészeti tevékenység elismeréséül évente állami

iparművészeti nagydíjat és állami iparművészeti érmekeket adományoz a jelen szabályzatban megállapított módozatok mellett.

2. A 2000 koronás állami nagydíj évenként egyszer a „Magyar Iparművészeti Társulat“ által Budapesten rendezendő karácsonyi iparművészeti kiállítás alkalmával adatik ki.

Az ezen díjjal kitüntetett kiállító díszoklevelet is kap, melyet a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter ír alá.

Állami érmeke adhatók úgy az említett karácsonyi kiállításon, mint pedig a „Magyar Iparművészeti Társulat“ által vidéken rendezendő kiállításokon.

A kiadható érmekek száma évenként négyet meg nem haladhat.

3. A nagydíjra és érmekekre pályázónak tekintetik az 5. pontban említett minden kiállító, aki tárgyait a kiállításra szabályszerűen bejelentette és a megnyitás napján ki is állította, fennmaradván a kiállítók abbeli joga, hogy egyes tárgyakat versenyen kívül állónak jelenthessenek ki, mely körülmény az illető tárgyakon is megjelölhető. Ezen feltételek a kiállításra vonatkozó felhívások szövegébe is felveendőek.

4. A két rendbeli kitüntetésre pályázó összes kiállítási tárgyak elbírálása a bíráló bizottság feladatát képezi.

A bíráló bizottság 7 tagból áll; három tagját a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter nevezi ki a Magyar Iparművészeti Társulat választmányi tagjainak sorából, elnökét és három tagját pedig maga a nevezett Társulat küldi ki.

A kiállítás megnyitása alkalmával a bíráló bizottság valamennyi tagja meghívandó a pályázó kiállítási tárgyak tanulmányozására.

5. Állami nagydíjat vagy érmet nyerhetnek önálló iparosok, ipari vállalatok vagy oly intézmények (egyesületek, tanműhelyek), akik, illetve amelyek az iparművészet körébe tartozó munkák készítésével és forgalomba hozatalával foglalkoznak.

6. A kiállított tárgyak megítélésénél első sorban azok iparművészeti értéke és tehnikailag tökéletes kivitele a döntő, tekintet nélkül arra, vajjon az illetők saját terveik vagy máséi után dolgoztak. Elengedhetetlen föltétel az, hogy az illető iparos, vagy az ipari vállalat (intézmény) tulajdonosa, vezetője s lehetőleg a közreműködő segéderők és munkások is magyar állampolgárok, a felhasznált anyagok pedig, amennyiben a belföldön megszerezhetőek, hazaiak legyenek.

7. Allami nagydíj, illetőleg érem egy-egy kiállítónak csak egyszer adományozható, mely célból a „Magyar Iparművészeti Társulat“ a díjazott kiállítókról lajstromot vezet és azt idejekorán a bíráló bizottság rendelkezésére bocsátja. Oly kiállítónak azonban, aki valamely előző kiállításon állami érmet nyert, a nagydíj, mint magasabb fokozat, még odaítélhető.

8. A nagydíj és az érmek kiadására vonatkozó indokolt javaslat a tárgyalási jegyzőkönyvekkel együtt a bíráló bizottság a kiállítás megnyitásától számítandó nyolcz napon belül az Iparművészeti Társulat elnöksége útján a díj és érmek odaítélése céljából a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter elé terjeszti.

9. Érvényes javaslatételhez valamennyi bizottságnak meghívása és legalább öt tag jelenléte, továbbá a beadott szavazatok abszolút többsége szükséges. A szavazás titkosan történik; az elnök csakis a szavazatok egyenlősége esetén szavaz, mely esetben szavazata döntő.

UNKÁSELOADÁSOK AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN.

Az ipari munkások képzésére szervezett országos bizottság által az Iparművészeti Múzeumban rendezett munkáselőadások sorozatát március hó 12-én fejezték be. A tíz előadást összesen 2930-an látogatták, úgy hogy egy előadáson átlagosan 293-an vettek részt. Ez előadások népszerűségét bizonyítja az, hogy tavaly egy-egy előadást átlag csak 220-an látogattak. Az előadásokat — melyeknek tárgyát a múzeum gazdag gyűjteményének szakszerű ismertetése képezte, — az Iparművészeti Múzeum tisztviselői tartották.

M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT VÁLASZTMÁNYA

1905. évi február hó 3-án ülést tartott Szalay Imre elnöklete alatt. Jelen vannak: Ágotay Lajos, dr. Bárczy István, Faragó Ödön, Fittler Kamill, Forreider József, báró Forster Gyula, Gaul Károly, Gelléri Mór, Gerster Kálmán, Kammerer Ernő, K. Körösi Albert, Kriesch Aladár, K. Lippich Elek, Morelli Gusztáv, Nádler Róbert, Radisics Jenő, Róth Miksa, Simay Lajos, Sztterényi József, Telcs Ede, Vaszary János, Vig Albert, Zsolnay Miklós választmányi tagok, Györgyi Kálmán főtitkár és mint jegyzőkönyvezető Szécsén Ferencz másodtitkár.

Elmaradásukat kimentették: Czigler Győző alelnök, Árkay Aladár, Beck Dénes és Lyka Károly választmányi tagok.

Elnök megnyitja az ülést és a jegyzőkönyv hitelesítésére Nádler Róbert választmányi tagot kéri fel.

Főtitkár jelenti, hogy a vidéki kiállítások rendezésére vonatkozó programot a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr változatlanul, a kereskedelemügyi miniszter pedig a lényegét nem érintő megjegyzésekkel tudomásul vették. Ez alkalommal a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a vidéki kiállítások céljára segélyképen 4000 koronát utalványozott.

Szterényi József azt óhajtja, hogy a jövőben az elnökség olyan javaslatokat, amelyeket mindkét miniszter úr elé kíván terjeszteni, olyképen nyújtson be, hogy azok a vallás- és közoktatásügyi miniszter útján jussanak a kereskedelemügyi miniszter elé.

A választmány a bejelentést köszönettel tudomásul veszi és felkéri az elnökséget a Szterényi vál. tag által javasolt eljárásra.

Főtitkár bejelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a társulatnak a folyó évre 8000 korona államsegélyt utalványozott.

Köszönettel tudomásul szolgál.

A kereskedelemügyi miniszter úr leiratát, amelyben a forgó tőke kezelésénél a jövőben követendő szabályokat megállapítja és annak betartására a társulatot felhívja, tudomásul szolgál és áttéteket a végrehajtó bizottsághoz.

A kereskedelemügyi miniszter úr leirata, mely szerint az 1904. évi karácsonyi kiállítás alkalmából a 2000 koronás állami iparművészeti nagydíjat az Izabella háziiparegyletnek, az állami iparművészeti ezüst érmeket pedig a máramarosi fonó- és szövőipari tanfolyamnak és Haraszi József bronzöntőnek adományozza, tudomásul szolgál.

Gelléri Mór kérdést intéz, vajjon a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr iparművészeti nagy aranyérmének kiadása tárgyában van-e már döntés.

K. Lippich Elek kijelentheti, hogy a miniszter úr máris hozzájárult a bírálóbizottság javaslatához és az aranyérmet Maróti Gézának ítélte oda.

A választmány ezt a kijelentést tudomásul veszi.

A kereskedelemügyi miniszter úr leküldötte a társulathoz véleményezés végett Balkányi Endre bútortervezőnek és Sztudinka Ferencz műzománczóznak utazási ösztöndíj iránti kérvényeiket. A pártoló szakvéleményeket erre a célra összehívott külön szakbizottságok javas-

lata alapján az elnökség terjesztette fel a miniszter úrhoz.

Jóváhagyólag tudomásul szolgál.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr leiratban értesítette a társulatot, hogy felterjesztésére néhai Szárnovszky Ferencz özvegyének 500 korona segélyt utalványozott.

Tudomásul vétetik.

Főtítkár bejelenti, hogy az Osztrák-Magyar bank a társulatnak 200 koronát adományozott.

Köszönettel tudomásul szolgál.

Főtítkár jelenti, hogy az 1904. évi karácsonyi kiállítás alkalmából a vallás- és közoktatásügyi miniszterium 3470 kor., a múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőisége 680 korona értékű tárgyat vásárolt.

A vidéki kiállítások rendező bizottságaival egyrészt a társulatot, másrészt a helyi bizottságokat illető kötelezettségek és jogok tárgyában történt előzetes megállapodások tudomásul szolgálnak s végleges szerződészerű megállapodásokra a választmány a kiállítási bizottságot hatalmazza fel.

Főtítkár jelenti, hogy a st.-louisi kiállítás számadásainak beküldését a kormánybiztosnál megsürgette.

A miskolci kiállítás rendezőségének azt a kérelmét, hogy a kiállításnak mintegy 2500 korona hiányát a társulat fedezze, a választmány, tekintettel arra, hogy a kiállításra a társulat már is nagyobb összeget költött, nem teljesítheti. Felhatalmazza azonban a kiállítási bizottságot, hogy a kiállításnál felhasznált szövegetek a miskolci rendező bizottságtól a felszámított 492 kor. 58 f. árban vásárolja meg.

12. Főtítkár előterjeszti a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr leiratát, amelyben a társulatot felkéri, hogy a jövő évben megnyíló milánói kiállítás iparművészeti csoportjának rendezését magára vállalja és ennek tervét neki mielőbb bemutassa.

K. Lippich Elek tekintettel arra, hogy a kérdésben a kereskedelemügyi miniszter úr is érdekelve van és a két miniszterium közt minden tekintetben még nem történt megállapodás, javasolja, hogy ennek az ügynek a tárgyalása a következő ülés napirendjére tűzessék.

Szterényi József utal arra, hogy a hely kérdésében való megállapodás végett a kiállítás igazgatóságának egyik műszaki közege legközelebb Budapestre jön az összes tervekkel, amelyeket egy bizott-

ság elé fog terjeszteni. Kéri a választmányt, hogy a társulat képviselőjét válassza meg, s a milánói kiállítás ügyét halassza el.

A választmány akkép határoz, hogy a milánói kiállítás ügyének érdemleges tárgyalását egyelőre függőben hagyja, a helykérdést tárgyaló bizottságba pedig képviselőletében már most kiküldi Radisics Jenő választmányi tagot.

A miniszteri leirat ama pontjánál, amely egy miniszteri dolgozószoba termék pályázat útján való beszerzéséről és annak XV. századbeli renaissance stílusban való elkészítéséről szól, Kriesch Aladár aggályát fejezi ki, hogy ilyen történelmi stílus berendezéssel érhetünk-e sikert el e teljesen modern jellegű kiállításon?

K. Körösi Albert csatlakozik ehhez a nézethez és elvileg sem tartja helyesnek, hogy a miniszter ily módon a tervező kezét megkösse.

Szterényi József nem tartja illetékesnek a választmányt, hogy a miniszter elhatározását bírálgassa.

Dr. Bárczy István szerint a kérdés az, hogy a társulat ezt a berendezést a kiállításra alkalmasnak tartja-e, vagy sem. Ebbeli nézetének a társulat minden tiszteltettség nélkül kifejezést adhat.

K. Lippich Elek szerint a miniszternek azt a jogát, hogy olyat rendel, ami neki tetszik, kétségbevonni nem lehet. Ha a társulat azt véli, hogy a történelmi stílusú szoba nem alkalmas a kiállításra, akkor felhívhatja a miniszter figyelmét s indokolja nézetét. Kritikát azonban a pályázat fölött nem gyakorolhat.

Vig Albert felszólalása után az elnök kimondja, hogy a társulat a miniszter kívánságának megfelelően elkészíti a pályázati fölhívás tervezetét, arról pedig, vajjon a beérkező tervek alkalmasak-e a megvalósításra vagy sem, csak akkor lehet szó, ha a tervek a bíráló bizottság elé terjesztettek.

Főtítkár jelentését, hogy az Iparművészet Könyvének második kötete már megjelent, a választmány tudomásul veszi.

Tarján Oszkár államsegély iránti kérényét a választmány külön szakbizottság elé utalja, amelybe meghívandók Telcs Ede, Beck Ö. Fülöp, Loránfi Antal, Bachruch Károly Maróti Géza és a budapesti ékszerész ipartestület kiküldöttje. A bizottság szakvéleménye közvetlenül az elnökség útján terjesztendő fel a kereskedelemügyi miniszter úrhoz.

Szalay Mária kérelmére a választmány 120 koronát engedélyez egy szövö-

gépre és felhatalmazza a főtitkárt, hogy azt a folyamodonak használatára átengedje.

A hátralékos tagdíjak behajtása ügyében a választmány akkép határoz, hogy azokat egyelőre póstai megbízás útján kísérli meg beszédni.

Az országos magyar iparművészeti iskola igazgatóságának bejelentése, mely szerint a társulat kiállítási helyiségeit folyó évi október havában kiállítás rendezésére óhajtja felhasználni, tudomásul szolgál.

A választmány tekintettel arra, hogy a karácsonyi kiállítás alkalmával az iparművészeti múzeum világítási költségei a rendesnél tetemesen magasabbak, az iparművészeti múzeum igazgatójának kérelmére elhatározza, hogy a költségekhez a f. évben 600 koronával járul hozzá.

Főtitkár bejelenti, hogy a legutóbbi ülés óta 47 tag új lépett a társulat kötelékébe. Örvendetes tudomásul szolgál.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

A Magyar Iparművészeti Társulat választmánya 1905. évi március hó 17-én ülést tartott Szalay Imre elnöklete alatt. Jelen voltak: Ágotai Lajos, gróf Bánffy György, Fittler Kamill, Gaul Károly, Gelléri Mór, Gerster Kálmán, Gyömrői Manó, K. Körösi Albert, K. Lippich Elek, Morelli Gusztáv, Péterffy Lajos, Radisics Jenő, Telcs Ede, gróf Teleki Sándor, Simay Lajos választmányi tagok, Györgyi Kálmán főtitkár és mint jegyzőkönyvvezető Szécsén Ferenc másodtitkár.

Elnök megnyitván az ülést, bejelenti, hogy elmaradásukat kimentették Czigler Győző alelnök, Beck Dénes, tóvárosi Fischer Ignác, báró Forster Gyula, Pap Henrik, Víg Albert és Zsolnay Miklós választmányi tagok.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri előbb Gaul Károly, majd ennek eltávazása után Ágotai Lajos vál. tagot.

Napirend előtt főtitkár felolvassa K. Körösi Albert vál. tag levelét, amelyben kijelenti, hogy a „Nap“ című ujság egy cikkét, amely a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a milánói kiállítás alkalmából az iparművészeti társulathoz intézett leiratának a választmány legutóbbi ülésén történt tárgyalásával foglalkozik, nem ő írta, sem nem iratta.

Többek felszólalása után az elnök kijelenti, hogy a Társulatot hosszú évek során át kifejtett működésében mindenkör a tárgyilagosság vezette, ehhez

továbbra is ragaszkodik és ezért a cikk írójával semminemű közösséget nem vállal és a közlemény irányzatát a leg-határozottabban elítéli.

A választmány az elnök kijelentését helyesléssel tudomásul veszi és ezzel az ügy fölött napirendre tér.

Áttérve az ülés napirendjére:

Főtitkár jelenti, hogy a kereskedelmi miniszter jóváhagyta a 2000 koronás nagydíjra és az állami iparművészeti éremre vonatkozó szabályzat tervezetét, amely ekkép érvénybe lép. Tudomásul szolgál.

A kolozsvári kiállítás helyi bizottsága jelenti, hogy közbejött akadályok miatt a kiállítást ez év őszére óhajtana elhalasztani. Kéri ehhez a Társulat hozzájárulását.

A választmány, méltányolva a felhozott indokokat, a kiállításnak ez év október havára való elhalasztásához hozzájárul.

Főtitkár jelenti, hogy a kaposvári kiállítás előkészületei már folynak és legközelebb megalakul a helyi bizottság.

A jelentés tudomásul szolgál azzal, hogy a kiállítás ideje augusztus—szeptember hónapokra állapíttassék meg.

Az Első magyar általános biztosító társaság 200 koronás alapítványát és az Országos Központi Takarékpénztár 50 koronás adományát a választmány köszönettel fogadja.

Főtitkár felolvassa az 1904. évi zárszámadások megvizsgálására kiküldött számvizsgálók jelentését.

Tudomásul szolgál.

Az 1904. évi nyereség- és veszteségszámla és a mérleg számla tudomásul vétetnek.

Főtitkár előterjeszti az 1905. évi költségelőirányzatot.

Gelléri Mór kéri, hogy jövőre a költségelőirányzat, amelyet az évi jelentés számára amúgy is előre kiszednek, kefelevonatban küldessék meg előzetesen a választmányi tagoknak.

A „Kiadások“ rovatának 2/b) tételénél K. Lippich Elek javasolja, hogy a „Magyar Iparművészet“ dotációját a választmány 16.000 koronáról 18.000 koronára emelje fel.

Gelléri Mór a „Magyar Iparművészet“, a „Mintalapok“ költségeinek és a vegyes kiadásoknak részletezését kéri.

K. Lippich Elek hosszabb indokolás kíséretében azt a javaslatot terjeszti elő, hogy az iparművészeti oktatásnak gyakorlatiasabb irányba való terelése végett

a Társulat nyújtson módot az iparművészeti iskolai növendékek legkiválóbb terveinek megvalósítására és pedig olyképen, hogy a tervezők maguk is segédkezzenek terveik kivitelénél. Kéri, hogy erre a célra már most vegyen fel a választmány bizonyos összeget a költségvetésbe.

Telcs Ede különösen a szobrászat szempontjából melegen pártolja a javaslatot.

Fittler Kamill teljesen egyetért az előtesztlókkal. Az iparművészeti iskola igazgatósága eddig is több ízben szorgalmazta gyakorló műhelyek felállítását és az első lépés már meg is történt e téren, mert az idén már asztalos és kárpitos műhelyet rendeztek be. A Társulat a maga hatáskörében hathatósan elősegítheti a gyakorlati oktatás rendszeresítését és ezért ajánlja Lippich indítványát elfogadásra.

Ágotai Lajos utal arra, hogy ezen a téren a főváros is megkezdte az akciót és az idej költségvetésbe már nagyobb összeg van felvéve tanműhelyek berendezésére. Lippich indítványához szívesen hozzájárul, kéri azonban, hogy a Társulat ilyen irányú támogatását a fővárosi iparrajziskola műipari produktumaira is terjeszse ki.

Péterffy Lajos már szintén több ízben foglalkozott ezzel az eszmével, amelynek megvalósítását a Társulat annál is inkább elősegítheti, mert rendelkezésére áll erre a célra is a kereskedelmi miniszter forgó tőkéje, valamint a tervekre adott segély. Kívánatos azonban, hogy a kereskedelmi miniszter főhatósága alatt álló iparoktatási intézetek is kapcsolatba jöjjenek a Társulattal s így ez intézetekbe is inkább tért foglalhat a művészi irány.

Gyömrői Manó bejelenti, hogy cége a közel jövőben nagyobb iparművészeti vállalatot létesít, amelyet szívesen hozna kapcsolatba úgy az iparművészeti iskolával, mint a Társulattal olyképen, hogy műhelyeiben alkalmat adna a növendékek kiváló munkáinak kivitelére.

Gelléri Mór a műhelyeket csak olyan keretben kívánná létesíteni, hogy ez kizárólag csak művészi erők kiképzésére szolgáljon és az iparosoknak versenyt ne okozzon.

Elnök összegezvén a felszólalásokat, szintén ajánlja az indítvány elfogadását és javasolja, hogy az erre a célra 2000 korona iparművészeti tervek megvalósítása címén már az 1905. évi költségvetésbe felvétsék.

A választmány a folyó évre iparművészeti kezdeményezésekre és tervek megvalósítására 2000 koronát irányoz elő, a „Magyar Iparművészet“ dotációját 18.000 koronára emeli és ennek betudásával az 1905. évi költségvetést úgy állapítja meg, hogy 88.000 korona kiadással szemben 92.495 korona bevételt irányoz elő.

Elrendeli továbbá a választmány, hogy jövőre a költségvetés tervezete kefelevonatban a választmányi tagoknak előzetesen megküldessék és hogy a „Magyar Iparművészet“, a „Mintalapok“ költségei és a „Vegyes kiadások“ részletezve vétesse fel a költségvetésbe.

Gyömrői Manó bejelentését a választmány köszönettel veszi tudomásul.

Szalay Imre utal a választmánynak egyik korábbi határozatára, mely szerint az 1904. évben kimutatott felesleg valamely újabb iparművészeti kezdeményezésre használandó fel és meg is bízta a kiállítási bizottságot az erre vonatkozó javaslatlétellel. Amennyiben a folyó évre áthozott 9975 korona felhasználását illetőleg volna a választmányi tagok valamelyikének javaslata, kéri annak előterjesztését.

K. Lippich Elek ennek következtében az alábbi javaslatot terjeszti elő. Értesülése szerint arra hivatott művészembegek a főváros közelében háziipari jellegű szőnyegszövő, hímző és börmintázó iparművészeti telepet akarnak létesíteni, ahol művész és munkás együtt működnek és köztük állandó érintkezés fejlődnek ki. Ez a telep 2000 korona segélylyel megvalósítható volna. Ajánlja, hogy a választmány ennek az iparművészeti telepnek ügyét karolja föl.

Elnök pártolja a javaslatot és azt hiszi, hogy a felesleg egy része így a legegyszerűbben volna felhasználható. A maga részéről ajánlja, hogy a választmány mondja ki, miszerint a segélyt elvileg megadja és felhatalmazza az elnökséget, hogy a részletekre vonatkozólag az illető művészekkel megállapodjék.

Péterffy Lajos figyelmeztet arra, hogy erre a célra a kereskedelemügyi miniszter által adott forgó tőke is felhasználható.

Gelléri Mór az eszmét helyesli, de utal arra, hogy a Társulat az eddigi gyakorlat szerint az erkölcsi támogatáson kívül csak tervekkel és megrendelésekkel segítette az iparosokat. Most az anyagi segélyezéssel precedenst alkotnánk és szóló attól tart, hogy ezen a téren nehezen tudnók

megállapítani a határt, kik részesüljenek a támogatásnak ebben a formájában. Azt hiszi, az anyagi segélyezés a kormány feladata. A jelen esetben azonban kivételesen hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy a Társulat az erkölcsi támogatáson felül bizonyos korlátok közt, például 500 korona segélylyel és 1000 korona megrendeléssel támogassa anyagilag is a vállalatot.

K. Lippich Elek ez esetben különös súlyt helyez arra, hogy a Társulat, mint társadalmi közönség karolja fel az eszmét és ily módon kapcsolódják bele a gyakorlati életbe.

Péterffy Lajos és *Gelléri* Mór felszólalása után elnök konstatálja, hogy a választmány egyhangú nézete szerint a vállalat méltó az anyagi támogatásra. Ezért *K. Lippich* Elek javaslatát a választmány elvileg elfogadja és az 1905. évi költségvetésbe iparművészeti kezdeményezések és tervek megvalósítása címén már felvett 2000 koronát fedezetül erre a célra is kijelöli. Felhívja továbbá az érdekelteket, hogy kérelmüket részletesen kifejtve nyujtsák be a Társulathoz, aminek megtörténte után a szükségelt segélynek az előirányzott összegből való folyósítása iránt az elnökség intézkedik.

Főtítkár bemutatja az 1904. évre szóló választmányi jelentést. A választmány elrendeli annak kinyomatását és a tagoknak való megküldését.

Az ez évi közgyűlés idejét a választmány 1905. április hó 2. napjának d. e. 11 órájára tűzi ki.

Végül a főtítkár jelenti, hogy a legutóbbi választmányi ülés óta 34 tag lépett a Társulatba.

Örvendetes tudomásul szolgál.

A Magyar Iparművészeti Társulat 1905. évi április hó 2-án tartotta XX. évi *rendes közgyűlését*.

Szalay Imre alelnök elnöklete alatt jelen voltak: *Beck* Dénes, *Fittler* Kamill, *Gaul* Károly, *Gyömrői* Manó, *Jakabffy* Ferenc, *Morelli* Gusztáv, *Radisics* Jenő, *Víg* Albert választmányi tagok és huszonegy társulati tag.

A jegyzőkönyvet vezető *Györgyi* Kálmán főtítkár.

Elnök üdvözlőlvén a megjelenteket, konstatálja, hogy a közgyűlés idejét és helyét az alapszabályok rendelkezésének megfelelően, két hét előtt a hivatalos lapban, a budapesti napilapokban kihirdették.

A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri *Steiner* Ferenc és *Kántor* Tamás társulati tagokat.

Elnök erre a közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:

Tisztelt Közgyűlés!

Gyászos hírral kezdem mai megnyitomat egy friss hant felett, amely legjobbjaink egyikének, *Czigler* Győző alelnöktársamnak hamvait földi. Az ő erős, férfias független jelleme, az az őszinteség, amelylyel meggyőződését mindenütt és mindenkor kimondotta, az önzetlen hazafias készség és ügyszeretet, amelylyel társulatunkat alapításától kezdve és egy évtizeden át mint alelnök szolgálta, felejtethetlen marad előttünk; emlékezzünk meg róla hálás kegyelettel a mai közgyűlésen is.

Újból nékem jutott a megtisztelő feladat, hogy az Iparművészeti Társulat közgyűlésén elnököljek, mert tavalyi reményeink, hogy súlyosan beteg elnökünk, *Ráth* György egészsége hamarosan helyreáll, sajnos, mostanáig nem váltak valóra, kívánjuk, hogy a tavasz üdítő levegője meghozza néki a gyógyulást és újult erővel, egészséggel, szokott élénk tevékenysége közepette üdvözölhessük körünkben.

Társulatunk ez évi működéséről részletesen beszámol a választmányi jelentés. Kötelességemnek tartom azonban erről a helyről is Társulatunk meleg köszönetét kifejezni ama hathatós erkölcsi és anyagi támogatásért, amelyben a magas kormány társulatunkat az elmúlt évben is részesítette, valamint ama változatlan bizalomért, melylyel a társadalom minden rétege: egyesületek és magánosok egyaránt bennünket működésünk közben megtiszteltek.

Kétséget nem szenved, hogy eredményes működésünk emez alapját annak a tárgyilagosságnak köszönjük, amelylyel két évtizedet meghaladó tevékenységünk alatt mindenkor és mindenben eljártunk s amely irányzatra támaszkodva, ha egyszer elvéte társulatunkon kívül álló tényezők útján a véleménynyilvánítás a szigorú tárgyilagosságtól eltérő irányt vett, Társulatunk nem késett ezzel szemben a leghatározottabban állást foglalni.

Hivatásunkból kifolyólag törekedtünk mindenkor s így az elmúlt évben is iparművészetünk meglévő ágait fejlesztien, a még hiányzó szakmákban pedig teret foglalni. Stíl dolgában haladtunk az új irányok követelményeivel, de el nem mulasztottuk emellett az újítások terén a formai szépség vagy a gyakorlati hasz-

nálhatóság hiányaira — ott, ahol erre szükség volt, rámutatni. Minden korszak stílusának megvan a maga jogosultsága, megvan a maga szépsége; ebből a tényből kifolyólag a modern irány teljes jogosultságának elismerése mellett sem szabad az elmúlt idők irányzatait műiparunk keretéből kizárni.

Nagy figyelemmel voltunk arra is, hogy a szépítés hibájába ne essünk, szóval ott, ahol még hiányokat tapasztaltunk — s ilyenekre ismételtelen nyílt alkalmunk — teljes őszinteséggel mutassunk reá azokra. A tényeknek a valóságnál előnyösebb színben való feltüntetése nagy hátrányt rejt magában, nem bátorítás az, ami fokozottabb tevékenységre ösztönöz, hanem az iparművészeti termékek előállításánál a legtöbb esetben az egészséges fejlődésnek és versenyképességnek áll útjában, növeli az elbizakodottságot s nehezíti iparművészeti önállóságunk létrejöttét.

Tevékenységünk körének szélesbedésével és anyagi erőnk gyarapodásának megfelelőleg emeltük választmányi s azzal együtt bizottsági tagjaink számát. A választmányi tagok számának emelése alapszabálymódosítással járván, az erre szükséges belügyminiszteri engedélyt kieszközöltük s ennek megfelelőleg a három évi időtartamra eső új választásokat fokozatosan eszközöljük s így idén a második sorozatra kerül a sor.

A művészi ipar fejlesztésére és általánosítására célzó tevékenységünk kétségkívül befolyással volt amaz eléggé nem méltányolható irányzatra, hogy képzőművészeink mind sűrűbben foglalkoznak a művészi ipar terén tervezésekkel; akciónkat a fővárosra s immár a vidékre is kiterjesztve, reméljük, hogy tevékenységünk közgazdasági fontosságának megfelelően leszünk képesek jövőre is célunk elérésében tőlünk telhetőleg sikeresen működni; ebben a reményben az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat XX-ik rendes közgyűlését ezennel megnyitom.

Györgyi Kálmán főtitkár erre bemutatja a Társulat 1904. évi működéséről szóló jelentést. A közgyűlés tekintettel arra, hogy a jelentés nyomtatásban megjelent s azt az összes tagok a közgyűlés előtt 10 nappal már megkapták s ennél fogva annak tartalmát ismerik, — a választmány jelentését fölolvastottnak tekinti és azt egyhangulag tudomásul veszi.

Az 1904. évi zárószámadások megvizsgálására kiküldött számvizsgálóknak je-

letését a közgyűlés egyhangulag tudomásul veszi és a választmányak az 1904. évre megadja a fölmentést.

Az 1905. évi számadások megvizsgálására az elnök indítványára a közgyűlés egyhangulag újból megválasztja Benke Gyula és Emich Gusztáv társulati tagokat.

Főtitkár előterjeszti az 1905. évi költségvetést, amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogad.

Következik a választmányból megbízatásuk lejártával kilépő tagok helyébe kilenc és a módosított alapszabályok értelmében 10 új választmányi tagnak választása.

Elnök kiküldi a szavazatszedő bizottságba elnökül Fittler Kamillt, tagokul Fischhof Jenőt és Schodits Lajost és a szavazás befejeztéig a közgyűlést felfüggeszti.

A szavazás megtörténte és a szavazatok összeszámlálása után az elnök a közgyűlést ismét megnyitja, mire Fittler Kamill, mint a szavazatszedő bizottság elnöke jelenti a következő eredményt:

Beadatott összesen 32 szavazatot, amelyből kapott:

- Alpár Ignác, építész 32 szavazatot.
- Dr. Ballai Lajos, miniszteri tanácsos 32 szavazatot (új).
- Dr. Czako Elemér, az Orsz. Iparműv. Múzeum és Iskola könyvtárosa 31 szavazatot (új).
- Báró Edelsheim Gyulay Lipót, földbirtokos 32 szavazatot (új).
- Forster Géza, földbirtokos, az O. M. G. E. igazgatója 32 szavazatot (új).
- Gaul Károly, áll. felső ipariskolai tanár tanár 31 szavazatot.
- Gelléri Mór, kir. tanácsos, az Orsz. Ipari egyesület igazgatója 32 szavazatot (új).
- Giergl Kálmán, építész 32 szavazatot (új).
- Glück Frigyes, szállótulajdonos 32 szavazatot (új).
- Gyalus László, építész, az Orsz. Iparművészeti Iskola tanára 32 szavazatot (új).
- Gyömrői Manó, a Gelb M. és fia lakásberendező cég főnöke 32 szavazatot (új).
- Karlovsky Bertalan, festőművész 32 szavazatot (új).
- Ligeti Miklós, szobrász 32 szavazatot (új).
- Maróti R. Géza, szobrász 32 szavazatot (új).
- Dr. Matlekovics Sándor, v. b. t. t., nyug. államtitkár 32 szavazatot.
- Rauscher Lajos, kir. műegyetemi tanár 32 szavazatot.
- Róth Miksa, cs. és kir. udvari üvegfestő 32 szavazatot.

Szterényi József, miniszteri tanácsos 32 szavazatot.

Thék Endre, gyáros 32 szavazatot.

Az éljenzéssel fogadott jelentés után az elnök a nevezettek megválasztott választmányi tagoknak jelenti ki, s melegen üdvözlí őket e minőségökben.

Steiner Ferenc indítványára a közgyűlés az elnökségnek, a választmánynak és a tisztviselőknek a mult évben kifejtett buzgó és eredményes munkásságukért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

Elnök indítványára a közgyűlés a gyenélkedése miatt távollevő Ráth György elnököt táviratilag üdvözlí, mire a közgyűlés véget ért.

A M. Iparművészeti Társulat 1905. április hó 16-án **rendkívüli közgyűlést** tartott, Szalay Imre elnöklése mellett, amelyen jelen voltak *Alpár Ignác, T. Fischer Ignác, Fittler Kamill, Gaul Károly, Gelléri Mór, Gerster Kálmán, Gyömörői Manó, Huszka József, Jakabffy Ferenc, K. Körösy Albert, Maróti Géza, Matlekovits Sándor dr., Morelli Gusztáv, Nádler Róbert, Péterffy Lajos, Radisics Jenő, Róth Miksa, Thék Endre és Vig Albert* választmányi tagok és a társulatnak 62 tagja. A jegyzőkönyvet Györgyi K. főtítkárral vezeti. Mint meghívott vendégek megjelentek az emlékbeszéd meghallgatására az elhunyt Czigler Győző alelnök rokonai és hozzátartozói, továbbá küldöttséggel képviseltették magukat ez alkalommal a műemlékek orsz. bizottsága, a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősege, a kir. József-műegyetem tanári kara, a magyar Mérnök- és építészegylet, a magyar Építőművészek szövetsége, az Anyagvizsgálók magyar egyesülete, a Ferencvárosi polgári kör, és a Pátria irodalmi vállalat és nyomdai r.-társ.

Elnök konstatálja, hogy a közgyűlés idejét és helyét az alapszabályok rendelkezéseinek megfelelően két hét előtt a Budapesti Közlönyben és a napilapokban kihirdették, megnyitja a közgyűlést s felkéri a jegyzőkönyv hitelesítésére Hauszmann Alajos és T. Fischer Ignác tagokat.

Szomorú és fájdalmas kötelességet teljesít a társulat — úgymond, — amidőn e közgyűlésen is kifejezést ad mély gyászának, amely legjobbjai egyikének, Czigler Győzőnek halálával érte. Köszönetet mond mindazoknak, akik mint a boldogult hozzátartozói, tisztelői, kartársai s mint testületek képviselői e rendkívüli közgyűlésen megjelentek,

hogy a társulattal együttesen kegyelettel adózzanak az elhunyt emlékének. Felkéri Alpár Ignác vál. tagot, hogy emlékbeszédét mondja el.

Az emlékbeszéd elhangzása után az elnök megköszöni Alpárnak annak megtartását s kimondja, hogy a közgyűlés Czigler Győző alelnök elhunyt feletti fájdalmának a jegyzőkönyvben is kifejezést ad s elrendeli, hogy Alpár emlékbeszédének teljes szövege a társulat lapjában kinyomassék.*

Elnök: Következnék a közgyűlés második tárgya, a megüresedett alelnöki tisztség betöltése.

Hencz Károly dr. a napirendhez szólva, kéri az elnököt, hogy mielőtt a közgyűlés második tárgyára áttérne, a gyönyörű emlékbeszéd mély hatására való tekintettel függessze fel a gyűlést.

Az elnök kijelenti, hogy a közgyűlést a szavazás idejére amúgy is nyomban felfüggeszti és felkéri a szavazatok összeszámlálására Gelléri Mór, Csizik Gyula és K. Körösy Albert társ. tagokat. Az alelnöki tisztségre való szavazást azzal rendeli el, hogy, a mennyiben a tagok az új alelnököt a választmány tagjaiból választanák, annak helyébe egyúttal új választmányi tagot is választanak.

Erre a szavazás idejére felfüggeszti a közgyűlést.

A szavazás megejtése és a szavazatok összeszámlálása után az elnök a közgyűlést újból megnyitja, mire Gelléri Mór, a szavazatszedő bizottság nevében kihirdeti a választás eredményét, mely a következő: az alelnöki tisztségre 82 szavazó társulati tag közül 79 Alpár Ignácra szavazott; a választmányi tagságra le-szavazott 61 tag, e szavazatokból Bachruch Károly kapott 57 szavazatot.

Az éljenzéssel fogadott kihirdetés után az elnök Alpár Ignácot megválasztott alelnöknek, Bachruch Károlyt pedig választmányi tagnak jelenti ki s őket e minőségükben melegen üdvözlí.

Alpár Ignác a megtiszteltető bizalmat és a megválasztást megköszöni. A társulat nagy feladatait ismeri s teljes erejével azon lesz, hogy a kötelességet, amelyet új tisztsége reája ró, híven teljesítse és a társulat törekvéseinek megvalósítását elősegítse. Kéri a tagok szives támogatását.

Erre az elnök a közgyűlést berekesztette.

* Alpár Ignác emlékbeszédét a 162. lapon közöljük. *A szerk.*

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK

ÚJ TAGOK: 1905. január hó 20-ika óta e füzet megjelenéseig a következők léptek be a „Magyar Iparművészeti Társulat“ rendes tagjainak sorába:

Adám Gyula templomfestő Rozsnyó, Boyer Ferenc oltárkészítő Rozsnyó, Barta Ernő festőművész Budapest, Balog Dávid kályhagyáros Arad, Beliczay Endre kir. s. mérnök Komárom, Baros Gyuláné Sajókaza, Beck Márton műöntő Budapest, dr. Ballai Lajos miniszteri tanácsos Budapest, Bottlik Dezső ügyvédjelölt Fehértemplom, Bubics József cs. és kir. katonai építésmérnök Kassa, dr. Fodor István ügyvéd Budapest, Freund Vilma főv. elemi isk. tanítónő Budapest, Fay István főispáni titkár Komárom, Forster Géza, földbirtokos, az O. M. G. E. igazgatója Budapest, Gettmann Antal okl. mérnök Pozsony, Hunyor Anna Szeged, Hermann Ferenc asztalos Kispeszt, Hlozek János műlakatos Rimaszombat, Hegybánya-Szélakna m. kir. állami gyermekjátékszer készítő iskola Hegybánya, Halász Andor építésmérnök Budapest, Iványi Bertalan kir. s. mérnök Gyula, dr. Kondor Ferenc Budapest, Kasch András asztalos Dobsina, iff. Korányi Frigyes dr. Budapest, Kende István rajztanár Budapest, Kesztnér Zoltán elektrotechnikus Pozsony, Kiss Márta Buda-

pest, Levatisch Kálmánné Pozsony, Leitner László építési rajzoló Pozsony, Mazzi Luigi márványiparos Budapest, iff. Mild Gyula várm. irnok Magyaróvár, Murin István kir. mérnök Nagyszeben, dr. Murányi László ügyvéd Nyiregyháza, Mihalik Gyula főgimnáziumi tanár Kaposvár, Münz Izidor márványműves Budapest, Neumann Ferenc szobrász Budapest, Oetzlberger István Budapest, Polgár Kálmán bútorgyáros Máramarossziget, Rothauser Dezső Veszprém, özv. Szmracsányi Károlyné Budapest, Szabados Sándor műlakatos Rozsnyó, Stiasny Aladár Budapest, Szentgotthárdi ciszterci-rend konventje Szentgotthárd, Schuszlik Dezső Budapest, Singer Antal szobrász Budapest, Schwarcz Mária rajztanítónő Budapest, Száraz Dániel vállalkozó Rozsnyó, Szakolcai főgimnázium Szakolca, Sachs Lipót kereskedő Budapest, Szalai Béla a M. K. R. T. igazgatója Budapest, dr. Szörényi Artur ügyvéd Lugos, Schwarcz Bertalan kárpitos Budapest, dr. Szécsén Vilmos ügyvéd Tokaj, Szluha Dénes Budapest, Stefan Károly műasztalos Budapest, Teufel Nándor okl. mérnök Katalinhuta, Tötössy Béla műgyegetemi tanár Budapest, Willoner Zoltán bankhivatalnok Budapest, Wälder Gyula építész Budapest, Werther Hugó játékgyáros Békéscsaba, Wittinger Ernő aljegyző, Bia, Pestmegye, összesen 61 új tag.

Megjelentek a MINTALAPOK szakfüzetei egyes műiparágak számára.

A nm. m. kir. kereskedelemügyi miniszter megbízásából kiadja a Magyar Iparművészeti Társulat. — Minden füzetben 15 mintalap és a hozzájuk tartozó részletrajzok vannak.

1. és 2. Butoripari füzet	ára egyenkint	5	korona.
3. Fonó- és szövőipari füzet	„	5	„
4. Vas- és fémipari füzet	„	5	„
5. Síkdíszítményes füzet	„	5	„
6. Diszítő falí festészeti füzet	„	6	„

A füzetek megrendelhetők a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalában, Budapest, Üllői-út 33 - 37.

Az „Agfa“ fényképészeti cikkek u. m. lemezeket, filmeket, fejlesztőket és az „Isoloz“, gyártmányokat ismerteti a jelen számunkhoz csatolt prospektus, amelyre felhívjuk olvasóink figyelmét. Részletes tájékozást nyújt az „Agfa“ fényképészeti kézikönyv, amely vászonba kötve 40 fillérért minden szaküzletben kapható.

Az anasztigmát, mint köztudomású, minőség dolgában a legkülönb fényképészeti objektív. A **Stöckig & Co.** cég a maga szél-tében ismert „Union“-kamaráit egy idő óta kizárólagosan anasztigmákkal látja el. Utalunk itt az e számunkhoz csatolt mellékletre.